

stitutter som muligt med, for at det samlede Beløb, som kunde stilles til Raadighed, kunde blive det størst mulige, og ved den samlede Forhandling mellem alle Pengeinstitutterne opnaaedes altsaa det Tilbud, som her foreligger. Jeg tror ikke, at Betydningen deraf bør underkendes, thi hvad der sker, er jo dette, at Institutterne i Stedet for at have disse 30 Mill. Kr. til Disposition til de Laansøgere, som maatte behage dem, stiller dem til Raadighed for en af det offentlige oprettede Institution, hvorigennem Laanene aftages.

Institutterne giver altsaa Afkald paa den direkte Forbindelse med Laansøgerne, som jo ellers for dem er et væsentligt Indhold af deres Virksomhed. Deri, at denne Ydelse kun gives for 8 Aar, behøver der efter min Mening heller ikke at være noget, som kan ængste Kommunerne eller ærede Medlemmer. Hvorledes Forholdene ligger om 8 Aar, kan i Øjeblikket ingen sige. Muligvis er der til den Tid Pengerigelighed, og i saa Fald vil det være let for Kommunerne at erstatte Laanet med andre Laan og maaske Laan paa billigere Vilkaar, hvis Rentevilkaarene til den Tid ligger anderledes, men muligvis er der Pengeknaphed, maaske Pengevanskeligheder, og da er det klart — og det forstaar Pengeinstitutterne meget vel —, at gennem det, de er gaaet ind paa, nemlig at afgive disse 30 Millioner til den kommunale Laanekasse, hyler der paa dem en Forpligtelse, som de ganske vist ikke positivt har paataget sig, men som virkningsfuldt vil indfinde sig, naar Laanet skal afvikles. Og ganske klart er det, at Staten, idet den søger denne Ordning tilvejebragt, nødvendigvis paa det Tidspunkt paa al mulig Maade vil bistaa Kommunerne, hvis Bistand er nødvendig. Det ærede Medlem nævnede, at en enkelt Sparekasse havde ydet et Laan paa billigere Vilkaar; jeg har udtrykkelig sagt, at Tilbudet om Rentenedsættelse ogsaa gælder alle saadanne Laan, som Kommunerne til disse Formaal maatte kunne opnaa udenfor den kommunale Laanekasse. Fordelen er, at de Kommuner, som ikke vil være i Stand til at faa Laanet i et nærliggende Institut, som er villigt til at yde det paa gunstige Vilkaar, nu har et andet Institut, hvor de med Sikkerhed ved, at de kan opnaa Laanet paa Betingelser, som, naar Rentenedsættelsen medregnes, vil være ubetinget gunstige. Den Kommune, som har gode Forbindelser, staar frit, og den, som har Vanskeligheder, har dette Institut at ty til. Jeg tror derfor, at Ord-

ningen har overordentlig stor Betydning, og det er klart, at det, naar der skal ydes en saadan Rentenedsættelse, i og for sig er en stor Lettelse, at en væsentlig Del af Laanet kommer igennem en enkelt Institution. Med Hensyn til det af det ærede Medlem fremdragne Spørgsmaal om Havnes Muligheder for at optage Laan i Kassen skal jeg henvide til, at den gældende Lov, der er formet paa lignende Maade som denne, ikke har udelukket, at Havne, som er under kommunal Garanti, har kunnet modtage Laan fra Kassen, følgende vil der heller intet være til Hinder derfor efter denne Lov, hvilket var, hvad det ærede Medlem ønskede.

Af forskellige Medlemmer er fremdraget Spørgsmaalet om det Arbejde, som kan iværksættes ved disse Laan. I saa Henseende er man jo inde under den Begrænsning, som Forholdene sætter med Hensyn til Muligheden for at tilvejebringe Materialier. Det er overhovedet det, der fremkalder den store Vanskelighed ved at skaffe Arbejde i Befolkningen, at Materialier ikke er til Stede. Den fornyede Optagelse af Cementfabrikationen, som det er lykkedes at faa i Gang, efter at Kuitilførsler til Cementfabrikkerne endelig er opnaaet, giver større Haab om, at Byggevirksomheden kan iværksættes, end man kunde have for blot nogle Maaneder siden. Klart er det imidlertid, at det i meget høj Grad vil være Jordarbejder eller Arbejder, der væsentlig ligner saadanne, som vil blive at iværksætte, og som vil kunne iværksættes, men der er ogsaa blandt de Arbejdere, som er vante til at udføre den Slags Arbejde, en saa stor Arbejdsløshed, at den Omstændighed, at man vil kunne skaffe dem Arbejde, vil være af overordentlig stor Betydning.

De øvrige mere teoretiske Betragtninger med Hensyn til, hvem der vilde være egnet til at gaa fra Fabriksvirksomhed over til et saadant Arbejde, hvis Fabriksarbejde ikke kan skaffes dem, er et Spørgsmaal, som Livet maa afgøre, og det er vel ikke udelukket, at baade det ærede 3die kongevalgte Medlem (Jørgen Berthelsen) og det ærede 5te Medlem for 1ste Kreds (Rambusch) har Ret i deres Betragtninger, som i og for sig ikke behøver at staa i nogen Modstrid med hinanden.

Oluf Jensen: Jeg vil takke den højtærede Minister for Udtalelserne om Laanene. Jeg tror, at det har stor Betydning, at Havnene ogsaa kan faa Laan i den kommunale Laanekasse. Med Hensyn